

UNIVERSITETET I AGDER

EX-100 Examen Philsophicum

Ekamensoppgaver høsten 2010

Først av alt: du må lese sensorveiledningen nøye, du finner den i fronterrommet for EX-100. Der står strengt tatt alt du trenger å vite hva gjelder de *formelle* kravene vi stiller til semesteroppgaven.

Eksamen

Semesteroppgave (individuell) med et omfang på 2400-3000 ord. Gradert karakter.

Innlevering av oppgaven: Innen 14. desember kl. 14.00 til servicetorget i 2 ex.. Husk kandidatnummer og forside. Kandidatnummer finner du på din Studentweb. Forside på uia.no – eksamen.

Studentene kan velge mellom 5 ulike oppgaver, det skal velges EN av oppgavene.

Bokmål

Oppgave 1: Lykke

Mange mener at man ikke kan ha et godt liv hvis man er veldig fattig og helt ensom. Men noen filosofer har ment at det eneste man trenger for å ha et godt liv, er dygd. Gi argumenter for begge standpunkter. Bruk Aristoteles' teori (*Tenkere og Ideer*, s. 139-42) og det boken skriver om lykke (les passasjene listet under "lykke" i Stikkordregisteret, s. 569). Hva mener du selv? Begrunn svaret.

Oppgave 2: Skeptisisme

Vi tar det som regel for gitt at vi kan stole på den informasjon vi mottar gjennom sansene og det vi kommer fram til gjennom logisk holdbare argumenter. Men noen filosofer har ment at hverken sansene eller fornuften er ufeibarlig og at vi derfor bør tvile på alt. Gi argumenter for begge standpunkter. Bruk Descartes' teori (*Tenkere og Ideer*, s. 320-30) og det boken skriver om skeptisisme (les passasjene listet under "skeptisisme" i Stikkordregisteret, s. 571). Hva mener du selv? Begrunn svaret.

Oppgave 3: Fri vilje

Som regel går vi ut fra at vi er frie til å velge mellom åpne alternativer, at vi i enhver situasjon kunne ha handlet annerledes enn vi faktisk gjorde. Men noen ganger opplever vi at vi ikke er så frie likevel, at handlingene våre er styrt av f.eks. gener eller oppvekstmiljø. Gi argumenter for begge standpunkter. Bruk Kant' teori (*Tenkere og Ideer*, s. 392-94) og det boken skriver om determinisme og frihet (les passasjene listet under "determinisme" og "frihet" i Stikkordregisteret, s. 565-6). Hva mener du selv? Begrunn svaret.

Oppgave 4: Kollektivtransport

Offisiell norsk politikk vurderer virkemidler for økt bruk av kollektivtransport i byene. Men folk i byene har selv et ansvar. Det er etisk påbudt for den enkelte å kjøre kollektivt i byene. Drøft påbudet i avsnittet ovenfor ut fra konsekvensetikken.

Oppgave 5: Bruk og kast mentaliteten

Vårt økonomiske systems forlengede arm, reklame- og markedsføringsindustrien, skaper en bruk og kast mentalitet. Det gis inntrykk av at "det gode liv" forutsetter et vedvarende konsum av nye varer og tjenester som i høy grad overskrider våre egentlige behov. I en forstand er dette rett. Vår velstand, velferd og våre arbeidsplasser forutsetter et næringsliv i vekst som igjen forutsetter kjøpevillige konsumenter. Formuler en etisk norm ut fra avsnittet ovenfor. Drøft denne ut fra Kants pliktetikken.

Nynorsk

Oppgave 1: Lykke

Mange meiner ein ikkje kan ha eit godt liv om ein er fattig og heilt einsam. Men mange filosofar har meint at det einaste ein treng for å ha eit godt liv, er dygd. Gje argument for begge standpunkta. Bruk teorien til Aristoteles (*Tenkere og Ideer*, s. 139-42) og det boka skriv om lykke (les avsnitta lista under 'lykke' i Stikkordsregisteret, s. 569). Kva meiner du sjølv? Grunnge svaret.

Oppgave 2: Skeptisisme

Ein tar det oftast for gitt at ein kan stola på den informasjonen ein mottek gjennom sansane og det ein kjem fram til gjennom bruk av logisk haldbare argument. Men nokre filosofar har meint at verken sansane eller fornufta er ufeilbarlege og at vi difor bør tvila på alt. Gje argument for begge standpunkta. Bruk teorien til Descartes (*Tenkere og Ideer*, s. 320-30) og det boka skriv om skeptisisme (les avsnitta lista under "skeptisisme" i Stikkordregisteret, s. 571). Kva meiner du sjølv? Grunnge svaret.

Oppgave 3: Fri vilje

Oftast går ein ut frå at ein er fri til å velja mellom opne alternativ, at ein i ein kvar situasjon kunne ha handla annleis enn ein faktisk gjorde. Men noen gonger opplever vi at vi ikkje er så frie likevel, at handlingane våre er styrt av t.d. genar eller oppvekstmiljø. Gje argument for begge standpunkta. Bruk teorien til Kant (*Tenkere og Ideer*, s. 392-94) og det boka skriv om determinisme og fridom (les avsnitta lista under "determinisme" og "frihet" i Stikkordregisteret, s. 565-6). Kva meiner du sjølv? Grunnge svaret.

Oppgave 4: Kollektivtransport

Offisiell norsk politikk vurderer verkemiddel for auka bruk av kollektivtransport i byane. Men folk i byane har sjølv eit ansvar. Det er eit etisk påbod for den enkelte å køyra kollektivt i byane. Drøft påbodet i avsnittet ovanfor ut frå konsekvensetikken.

Oppgave 5: Bruk og kast mentaliteten

Den forlenga armen til vårt økonomiske system, reklame- og marknadsføringsindustrien, skaper ein bruk og kast mentalitet. Det gis inntrykk av at "det gode liv" føreset eit varig konsum av nye varer og tenester som i høg grad overskrid våre eigentlege behov. På ein måte er dette rett. Vår velstand, velferd og våre arbeidsplassar føreset eit næringsliv i vekst som igjen føreset kjøpevillige konsumentar. Formuler ei etisk norm ut frå avsnittet ovanfor. Drøft denne ut frå pliktetikken til Kant.